

Bartošovice

■ leží 13 km severovýchodně od Nového Jičína. Nachází se v centru Chráněné krajinné oblasti Poodří a obec se rozkládá v údolí Bartošovického potoka, který ústí do řeky Odry. Ves je připomínána poprvé v roce 1383 a 1398. Bartošovice jsou obcí s velkou zemědělskou tradicí a v současnosti mají přibližně 1500 obyvatel.

Grafická úprava: Josef Šamaj, Text: P. Orel, J. Kašinský,
Foto: D. Boucný, P. Orel, M. Orlová, J. Kašinský, J. Gabzdyl,
J. Šamaj, archiv stanice

Základní organizace 70/02
Českého svazu ochránců
přírody v Novém Jičíně

Výroční zpráva

za rok 2003

Stanice pro záchranu
volně žijících živočichů
a Středisko ekologické výchovy
v Bartošovicích na Moravě

Město Nový Jičín

■ vzniklo pravděpodobně v 80. letech 13. století. V současné době patří mezi nejvýznamnější hospodářská, správní, politická a kulturní centra Moravskoslezského kraje. Z hlediska historického a architektonického je v městě nejcennější a jedinečně uchované historické jádro, které bylo v roce 1967 vyhlášeno městskou památkovou rezervací.

Poděkování

■ Naplňování všech odborných programů a projektů, údržba a dostavba areálu stanice by nebyla možná bez pochopení, úzké spolupráce, finanční participace a nezištné pomoci orgánů státní správy, samosprávy, nevládních organizací, firem, nadací a externích spolupracovníků.

Co nejupřímněji děkujeme za veškerou pomoc, přízeň, důvěru, ale i za slova povzbuzení. Za finanční a materiální podporu jsme vděční těmto subjektům a jednotlivcům:

- **MINISTERSTVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ** v Praze
- **KRAJSKÉMU ÚŘADU MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE** se sídlem v Ostravě
- **MAGISTRÁTU MĚSTA OSTRAVY**
- **MĚSTU NOVÉMU JIČÍNU**
- **KRAJSKÉMU ÚŘADU ZLÍNSKÉHO KRAJE** se sídlem ve Zlíně

- **FIRMĚ ORBIT spol. s r.o.** se sídlem v Novém Jičíně
- **AUTOPALU s.r.o.** v Novém Jičíně
- **AUTO ŠKODA a.s.** Mladá Boleslav
- **SEVEROMORAVSKÉ ENERGETICE a.s.** v Ostravě
- **POJIŠŤOVNĚ GENERELI GROUP**

- Ústřední výkonné radě Českého svazu ochránců přírody v Praze
- Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina

■ **DÁLE TĚMTO MĚSTŮM A OBCÍM:** Havířov, Frýdek-Místek, Karviná, Rychvald, Vítkov, Kopřivnice, Třinec, Šilheřovice, Frýdlant nad Ostravicí, Bystřice pod Hostýnem, Čeladná, Trojanovice, Trnávka, Mořkov, Těškovice, Holasovice, Kunín, Horní Suchá, Velká Polom, Frenštát pod Radhoštěm, Klimkovice, Štěpánkovice, Hať, Starý Jičín, Albrechtůvka, Slatina, Staříč, Zavišice, Krásná, Nýdek a Kružberk.

■ **DĚKUJEME:** Pojišťovně Generali group, České spořitelně, a.s., Správě CHKO Poodří se sídlem ve Studence, Frenštátské lesní a.s., Frenštát pod Radhoštěm, ASOMPO, a.s. Životice, MVDr. Milanu Šturmovi, Balakomu a.s. Opava, manželům Husákovým, Věře Frydrychové, Rostislavu Opíchalovi, Ing. Petru Králíkovi, Radmile Tomáškové, M. Sawkové, Aleně Trnkové, Základní škole kpt. Jaroše v Havířově, Supermarketům ALBERT ve Frýdku-Místku a v Opavě, Veterinárnímu a asanačnímu ústavu v Mankovicích, všem účastníkům týdenního tábora Základního článku Brontosaurus „Žirafa“ a zvláště pak jeho „veliteli“ Romanu Hakenovi, Základní škole v Bartošovicích na Moravě – vedení školy a žákům, Miroslavu Tarčovi, Sávo Novákovi, Miloši Majdovi, Mgr. Michalu Adamcovi, Internet Clubu v Novém Jičíně, Ing. Vladimíru Klečkoví, Základní organizací ČSOP v Odrách, Kmenu Lesní moudrosti Wabasch Ostrava.

Za spolupráci a pochopení velmi děkujeme starostce Bartošovic MVDr. Kateřině Křenkové a Regionu Poodří, manažeru tohoto svazku obcí Ing. Oldřichu Usvaldovi.

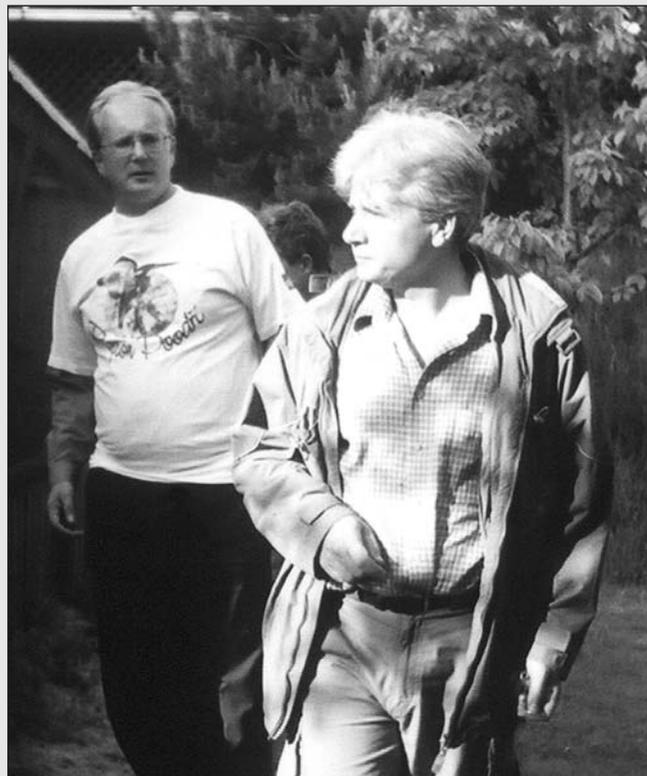
Slovo úvodem

■ Uplynulý rok byl poznamenán velmi bolestivou a citelnou ztrátou. Dne 1. března 2003 nás navždy opustil zakládající člen, dlouholetý předseda a finanční hospodář naší novojičínské organizace pan JUDr. Petr Slovák. Tato ztráta bezesporu poznamenala činnost organizace, neboť Petr Slovák nebyl jen právníkem, finančním hospodářem organizace, tahounem řady akcí, ale pro nás všechny především dlouholetý a spolehlivý kamarád.

Rok 2003 byl pro naši organizaci rokem volebním, na pět let byl zvolen výbor organizace, který prakticky zajišťuje její chod a spolkovou činnost.

Tak jako v minulých letech hlavní ochranná úsilí bylo věnováno naplňování odborných programů uskutečňovaných v našem zařízení v Bartošovicích. Díky systematické práci se podařilo splnit většinu cílů a dařilo se stabilizovat a rozvíjet většinu odborných programů. Z důvodu nedostatku finančních prostředků byla přerušena práce na projektu „Záchraný program koroptve polní“. Návštěvnost našeho zařízení stoupla o dalších 17 procent. Mezi těmito návštěvníky byla také celá řada osobností, velmi nás potěšila návštěva ministra životního prostředí pana RNDr. Libora Ambrozka.

V říjnu loňského roku tomu bylo právě 20 let od založení stanice v Bartošovicích (tehdy se jednalo o zařízení Okresního vlastivědného muzea v Novém Jičíně a neslo název Stanice pro záchranu dravců a sov). Z tohoto důvodu uvádíme ve výroční zprávě také některé statistické výsledky za celé období.

Snad nejnáročnější a určitě nejméně záživná je práce spojená s finančním zajištěním provozu záchrané stanice, střediska ekologické výchovy a dalších odborných programů. V této souvislosti považuji za stěžejní úspěch prosazení projektu „Centrum ekologického vzdělávání, informací a druhové ochrany přírody“ do akcí podpořených Státním fondem životního prostředí.

Výroční zpráva je vždy určitým ohlednutím a zhodnocením činnosti organizace v uplynulém roce, především pak tímto poskytuje informace všem našim partnerům, příznivcům, sponzorům a přátelům. Věřím proto, že po přečtení této zprávy si každý čtenář udělá obrázek, jak velký objem a pestrost práce máme za sebou.

Upřímně děkuji všem, kteří přispěli k realizaci všech aktivit Českého svazu ochránců přírody Nový Jičín.

Petr Orel, březen 2004

Záchrana zraněných a jinak handicapovaných živočichů

■ Územní působnost našeho zařízení je dána dohodou v rámci tzv. Národní sítě stanic, fungující pod patronací Ústřední výkonné rady Českého svazu ochránců přírody. V rámci této dohody zajišťujeme komplexní péči o zraněné, či jinak handicapované volně žijící živočichy na převážně většině Moravskoslezského kraje (mimo Rýmařov a Bruntál), dále pak Zlínský kraj (pouze jeho část, tj. správní území těchto pověřených obcí a měst: Bystřice pod Hostýnem, Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radoštěm a Vsetín). Z Olomouckého kraje to jsou pověřené obce Hranice na Moravě, Lipník nad Bečvou a Prostějov a část Jihomoravského kraje. Díky rozvoji a zahušťování Národní sítě stanic, na kterém má svůj koordináční a metodický podíl také naše organizace, by se toto území mělo do budoucna ještě dále zmenšit, neboť finanční náklady a časové ztráty spojené s dopravou zvířat nejsou únosné.

V roce 2003 jsme do našeho zařízení z výše uvedeného území převzali celkem 703 živočichů, což je v porovnání s rokem 2002 méně o 107 jedinců. Tato skutečnost je především dána tím, že loňský rok byl velmi nepříznivý pro hnízdění a vyvádění mláďat u všech druhů potravně závislých na drobných zemních hlodavcích, především na hraboši polním, jehož populace se zhroutila a podstatně nenarostla ani v podzimních měsících. Smyslem a posláním záchrané stanice není samozřejmě zvyšovat počet příjmů, naopak působit preventivně, tak aby byl co nejvíce minimalizován počet tzv. zbytečných příjmů, jako je např. předávání některých neuváženě odebraných „opuštěných“ mláďat apod. Vypuštěno do volné přírody pak bylo 56 procent, 6 procent zůstává v léčeni i po 31. 12. 2003, s perspektivou na vypuštění. 35 % zvířat muselo být utraceno nebo uhynulo, zbylá procenta pak tvoří trvale handicapovaní jedinci, kteří jsou využíváni k expozičním – výukovým účelům, k odchovům apod. Již tradičně největší procento tvoří mláďata – 236 exemplářů (nevzletná, předčasně vylétlá nebo vysílená). Poměrně velká část přijatých ptáků (11,41% tj. 59 jedinců) je i nadále následkem zranění na elektrických sloupech a vedeních VN 22 kV. Výrazně narůstá počet obratlovců, především ptáků, zraněných dopravními prostředky. Tento relativně prudký vzestup je logický a přímo souvisí se zvyšující se rychlostí automobilů, ale i vlaků. Ptáci, kteří v okolí dopravních tepen velmi často vyhledávají kořist, nestačí včas zareagovat a dochází tak velmi často k tragickým střetům.

Savci jsou jako v minulých letech nejpočetněji zastoupeni ježkem západním (142 exemplářů). Mezi nejzávažnější pacienty v loňském roce patřili: bukač velký, čápi černí, orlí mořští, roroh velký, dřemlík tundrový nebo výrečci malí.

Zcela zásadní vliv na úspěšnost při léčení našich chovanců má pozitivní přístup a dlouholeté praktické zkušenosti „našeho“ veterinárního lékaře, pana MVDr. Milana Šturma. Došlo k dalšímu rozvoji spolupráce s Veterinární a farmaceutickou univerzitou v Brně (Parazitologický ústav, Klinika chorob ptáků, plazů a drobných savců, Ústav biologie a chorob volně žijících zvířat). Trvá velmi dobrá spolupráce se ZOO v Ostravě, Stanicí mladých turistů a přírodovědců v Opavě, Stanicí mladých přírodovědců v Karviné, Ostravě-Porubě a Moravskou ornitologickou stanicí v Přerově. Dobrá komunikace a spolupráce je také se všemi sousedními záchrannými stanicemi. V rámci odborné a metodické úlohy na „národní“ stanice jsme pak dle potřeby přebírali pacienty z oblastí mimo naši působnost, zajišťovali jsme proškolení pracovníků stanic sdružených v Národní síti stanic a konzultovali řadu případů a záležitostí souvisejících s fungováním a provozem těchto zařízení.

Aby bylo možno alespoň částečně sledovat osudy našich chovanců ve volné přírodě, bylo označeno kroužky Národního muzea v Praze 109 vypuštěných ptáků, mimo jiné 1 dřemlík tundrový, 1 moták lužní, 1 včelojed lesní, 42 poštolek obecných a 30 sov pálených.

V rámci záchranných transferů bylo v roce 2003 přemístěno z ohrožených lokalit 2 400 žab nebo jejich vývojových stádií (skokani + 2 blatnice skvrnité) a 13 užovek obojkových.

Nelze v této výroční zprávě neuvést, že na sklonku roku náš navždy opustili dva dominantní dravci, kteří strávili v našem zařízení desítky let, doslova patřili k „inventáři stanice“ a přes své trvalé handicapy patřili k nejvýznamnějším ozdobám stanice.

Prvním z nich byl samec orla skalního zvaný „Jarda“. Ten byl přijat do péče 27. 12. 1977 (nar. pravděpodobně v roce 1975), tedy v době kdy se o výstavbě stanice teprve začalo uvažovat. Následkem postřelení brokovou zbraní mu muselo být amputováno celé levé křídlo. Téměř nepřetržitě tvořili společně se samičí Dinou (taktéž postřelenou v roce 1977) harmonický pár. Jako adoptivní rodiče odchovávali desítky mláďat dravců střední velikosti. Jarda byl zcela dominantním jedincem, vzbuzoval obdiv a respekt. Jeho srdíčko dotlouklo 15. listopadu 2003, tedy ve věku 28 let! Z pitevních zpráv zpracovaných Veterinární a farmaceutickou univerzitou v Brně vyplývá, že „naš Jarda“ uhynul následkem kolapsu oběhového systému v kombinaci s vysokým věkem.

Druhým byl samec orla křiklavého „Koran“, který byl přijat do stanice 17. 2. 1988 (nar. 1976) ze Slovenska, již jako jedenáctiletý. I tento nádherný dravec doplatil na člověka a to tak, že byl odchycen do nástrahových želez, následkem čehož utrpěl několikačetné fraktury končetin a byl trvale postižen. Dne 3. 12. 2003 uhynul ve stáří 27 let na selhání jater a ledvin v důsledku chronického procesu neinfekčního původu a také v tomto případě sehrál negativní roli věk (pitevní zpráva VaFU v Brně).

Příjem handicapovaných živočichů dle druhů v roce 2003

■ Užovka obojková P1, V1 ■ Želva nádherná P1, PŘ 1 ■ Želva zelenavá P1, PŘ 1 ■ Volavka popelavá P3, U3 ■ **Bukač velký** P1, U1 ■ Čáp bílý P16, Pře1, V10, U6, L1 ■ **Čáp černý** P3, U1, TH1, PŘ 1 ■ Labuť velká P41, Pře1, V22, U19, PŘ 1 ■ Kachna divoká P14, V13, U1 ■ **Orel mořský** P2, TH2 ■ **Včelojed lesní** P2, V1, L1 ■ **Krahujec obecný** P16, V5, U7, L4 ■ Jestřáb lesní P6, V4, TH1, PŘ 1 ■ Káně lesní P49, Pře1, V12, U34, PŘ 1, L3 ■ **Moták lužní** P1, V1 ■ Moták pochop P5, Pře2, V4, U3 ■ **Roroh velký** P4, V3, L1 ■ Roroh velký x sokol Pře1, PŘ 1 ■ **Ostříž lesní** Pře1, TH1 ■ **Dřemlík tundrový** P1, V1 ■ Poštołka obecná P107, V73, U32, L2 ■ Bažant obecný P22, V22 ■ Kulík říční P1, U1 ■ **Bekasína otavní** P1, V1 ■ Racek bouřní P1, Pře1, U2 ■ Racek chechtavý P5, V1, U 4 ■ Holub hřivnáč P7, V2, U5 ■ Hrdlička zahradní P2, V1, U1 ■ **Sova pálená** P1, V1 ■ Puštko obecný P31, V13, U15, PŘ 1, L2 ■ Výr velký P2, U1, L1 ■ **Výreček malý** P2, L2 ■ Kalous ušatý P13, Pře1, V7, U7 ■ Rorýs obecný P74, V51, U23 ■ **Ledňáček říční** P2, V2 ■ Žluna zelená P6, V3, U3 ■ Strakapoud velký P2, V1, U1 ■ Strakapoud prostřední P2, V2 ■ Drozd kvíčala P1, U1 ■ Drozd zpěvný P6, V3, U3 ■ Kos černý P16, V11, U5 ■ Červenka obecná P1, V1 ■ Rehek domácí P2, V1, U1 ■ Vlaštovka obecná P9, V7, U2 ■ Jiříčka obecná P5, V5 ■ Dlask tlustozobý P1, TH1 ■ Hýl obecný P1, V1 ■ Pěnkava obecná P1, V1 ■ Vrabec domácí P9, V8, U1 ■ Špaček obecný P1, U1 ■ Krkavec velký P1, V1 ■ Havran polní P1, U1 ■ **Kavka obecná** P6, V5, U1 ■ Straka obecná P5, V1, U3, TH1 ■ Sojka obecná P3, U1, TH1, L1 ■ Ježek západní P142, Pře21, V87, U50, PŘ 1, L25 ■ Ježek východní P13, Pře1, V11, U1, L2 ■ Netopýr vodní P1, U1 ■ Netopýr ušatý P1, V1 ■ **Netopýr černý** P1, V1 ■ Netopýr rezavý P4, V1, U3 ■ Netopýr pestrý P2, V1, U1 ■ Netopýr sp. P1, U1 ■ Zajíc polní P5, U5 ■ Ondatra pižmová P1, U1 ■ Kuna lesní P1, V1 ■ Kuna skalní P7, V3, U2, PŘ 2 ■ Psík myvalovitý P1, PŘ 1 ■ Srnec evropský P6, U5, PŘ 1.

Celkem: P/přijato 703; Pře/počet exemplářů převedených z loňského roku (ne trvalých handicapů) 31; V/vypuštěno 408; U/uhynulo, utraceno 260; TH/trvalý handicap v držení stanice 8; Pí/předáno jiné stanici, organizaci či fyzické osobě 13; L/dosud v léčení (zimování) s předpokladem vypuštění 45.

Druhy kriticky ohrožené jsou vyznačeny **zeleně**. Druhy silně ohrožené jsou vyznačeny **tučně**.

námi nebylo prokázáno žádné zahnízdění, zjištěny byly pouze pobytové znaky (hlasové projevy, peří, vývržky apod.) v budkách a jejich okolí. Tento dramatický pokles populace má z největší pravděpodobnosti na svědomí již druhá, resp. třetí (2003/04) poměrně tuhá zima za sebou, doprovázená i vysokou a trvalou sněhovou pokrývkou a již zmiňované totální zhroucení hrabošů populace v minulém roce. Zcela jednoznačně se ukazuje, že tento druh je velmi citlivý na působení nepříznivých vlivů. Zaslouhuje trvalou pozornost, neboť stačí jen relativně málo a populace se opět hroutlí.

V roce 2003 jsme od vlastních párů odchováli celkem 22 mláďat a dalších 8 mláďat jsme převzali ze Zoologické zahrady v Ostravě. Všechna tato mláďata byla po náležité přípravě vypuštěna na vybraných lokalitách v CHKO Poodří a v nejbližším okolí (jedna skupina byla vypuštěna na zemědělské farmě v Libhošti). Od roku 1994 jsme vypustili přes 230 jedinců.

Sýček obecný (*Athene noctua*)

■ Také v tomto případě se jedná o silně ohrožený druh. Populace této malé sovičky je však na tom ještě hůře, v České republice existuje pouze ostrůvkovitá populace. Naše organizace se zabývá intenzivněji záchranou sýčka obecného od roku 1998. Vzhledem k časové i finanční náročnosti projektu je soustředěn na území CHKO Poodří a na její nejbližší okolí. V roce 2003 byla provedena fyzická kontrola všech 80 kusů budek vyvěšených pro sýčka obecného v minulých letech. Zhotoveno a vyvěšeno bylo dalších 20 kusů budek, a to v k.ú. Studénka a Nová Horka. Polovina byla vyvěšena na stromech

Sýček sražený automobilem

a další část na budovách. V jarním období byl prokázán výskyt sýčků v Bartošovicích v areálu zámeckého parku, hnízdění však potvrzeno nebylo. S velkou pravděpodobností se jedná o exempláře námi odchované a následně vypuštěné v k.ú. Kunína.

V uplynulém roce jsme odchováli celkem 8 mláďat sýčků, 2 mláďata byla přijata ze ZOO Ostrava. Z toho šest mláďat bylo připravováno na vypuštění společně s jedním chovným párem. Tato skupina byla následně vypuštěna v areálu zámeckého parku v Kuníně. Jedno z těchto mláďat bylo po 14 dnech nalezeno sražené na komunikaci Nový Jičín–Opava, cca 500 m od místa vypuštění. Tato tragická událost je také potvrzením toho, že hlavně u mladých ptáků je doprava velmi vážným negativním faktorem.

Celkem bylo námi vypuštěno 24 exemplářů (od roku 2000). Oba projekty (sova pálená, sýček obecný) jsou řešeny ve spolupráci se Správou CHKO Poodří se sídlem ve Studénce.

Sokolstěhovavý (*Falco peregrinus*) a raroh velký (*Falco cherrug*)

■ Na záchranných programech těchto velkých sokolovitých dravců participujeme v součinnosti s Poradním sborem pro záchranu sokola stěhovavého a raroha velkého v České republice, který ustanovila Agentura ochrany přírody a krajiny. Oba druhy velkých sokolů jsou zařazeny mezi kriticky ohrožené taxony naší fauny. Výsledky hnízdění v ČR v roce 2003 byly následující: 14 párů sokola stěhovavého zahnízdilo, ale pouze z 8 hnízd byla vyvedena mláďata, u raroha velkého to bylo 8 párů, resp. 7 párů, z jednoho hnízda nebyla vyvedena mláďata.

Monitoring sokola stěhovavého probíhal v celém Moravskoslezském regionu, především pak v lokalitách kde byl tento druh pozorován v minulých letech, případně v místech, kde došlo v minulých letech k vypouštění mláďat sokola metodou volného letu (Nový Jičín, Ostrava). Pozorování v terénu jsme pak zaznamenali v oblasti Poodří (mladý samec v podzimních měsících), nahlášeno nám bylo 6 dalších pozorování, následně však nepotvrzených. V rámci projektu byla provedena kontrola 12 ks budek, vyvěšených pro tento druh v minulých letech na výškových budovách, ale s negativním výsledkem. Úspěšně se podařilo odchovat pouze jedno mláďe – samce, který byl zařazen do chovu.

Monitoring raroha velkého probíhal zhruba ve stejném rozsahu jako u předchozího druhu, především na území okresu Nový Jičín. V tomto území byl zaznamenán výskyt celkem v šesti případech. Zkontrolovány byly všechny v minulosti vyvěšené polobudky a hnízdní plošiny, ale také s negativním výsledkem. Velká pozornost byla věnována také hnízdišti rarohů velkých v Moravskoslezském kraji (Závalský). Odchov mláďat se ve stanici nepodařil, snesená vajíčka byla neoplozená. Tak jako v předchozích letech (od roku 1993) byla námi metodou volného letu vypuštěna do volné přírody další tři mláďata raroha velkého, která byla z chovu záchranné stanice v Pavlově. Celkem jsme již vypustili 46 mláďat rarohů velkých.

Orel skalní (Aquila chrysaetos)

■ Záchranný program tohoto druhu je připravován již od poloviny 90. let, intenzivně od roku 1997. V průběhu roku 2003 se především dopracovával vlastní záchranný program. Poslední verze tohoto programu ctí „Osnovu pro zpracování záchranných programů pro zvláště chráněné druhy živočichů“ (AOPK, 2002) a přebírá některé praktické zkušenosti z projektu repatriace orla skalního v Irsku. Podařilo se získat další externí spolupracovníky na projektu. V jarním období bylo opět mnoho hodin věnováno podrobnému monitoringu v terénu, především na území CHKO Beskydy, ale také v přílehlých okrajových oblastech, dále v průběhu celého roku byly získávány praktické zkušenosti z terénu na Slovensku (Orel, Závalský) a v USA (Závalský). Společně se Správou CHKO Beskydy se sídlem v Rožnově byla realizována další řada praktických i administrativních kroků.

Za velký úspěch považujeme prosazení záchranného programu orla skalního v ČR do slovenské koncepce ochrany orla skalního na Slovensku a navázání spolupráce s realizátory obdobného projektu v Irsku.

Záchranné centrum CITES

■ Funkci Záchranného centra CITES (jmenovaného Ministerstvem životního prostředí podle zákona č. 16/97 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin) vykonáváme od podzimu roku 1997. Naše centrum je především určeno pro exotické ptactvo a euroasijskou faunu. V roce 2003 bylo do Záchranného centra CITES v Bartošovicích přijato celkem 160 exotických ptáků.

Další ochranné aktivity

■ Pro puštky obecné bylo zhotoveno a nainstalováno 21 budek, které byly vyvěšeny v okolí města Ostravy, kde má tento druh velmi dobré trofické podmínky. Pro sýce rousné bylo rozmístěno 9 hnízdních budek a to na lokalitách Ondřejník a Čeladná-Podolánky. Pro kalouse ušaté bylo vyrobeno a vyvěšeno 10 umělých hnízd. Také v tomto případě byla tato hnízda vyvěšena v okolí Ostravy. Výše zmíněné projekty zajišťoval Ing. O. Závalský.

Věnovali jsme se také údržbě biotopů pro obojživelníky. Jednalo se především o snahu udržet v období sucha vodu v tůňkách, kde dochází k jejich rozmnožování (především na k.ú. Starojická Lhota). Dále jsme zajistili vysečení a odstranění náletových dřevin na genofondové ploše s výskytem orchidejí na lokalitě „Pod Skalkou“ v Novém Jičíně.

Středisko ekologické výchovy

Ekocentrum „Aquila“

■ Pravidelný provoz Střediska ekologické výchovy (SEV) byl zahájen v dubnu 2001. Areál střediska v současné době disponuje v expoziční části 16 voliérami, velkým „safari“ výběhem a malým výběhem pro nelétajícího orla mořského. V nich je umístěno cca 25 druhů zvířat naší fauny, většinou ptáků. Všechna zvířata, která jsou zde trvale umístěna, mají závažné trvalé následky po zranění, která jim neumožňují život v přírodě, nebo se jedná o zvířata držena dlouhodobě v zajetí a změny v chování, ke kterým přitom došlo, jim znemožňují život mimo lidskou péči. Jedná se zejména o dravce a sovy, dále pět druhů krkavcovitých ptáků a malé pěvce. Ve výběhu se volně pohybují čápi, volavky a husy. Někteří ptáci se zde i úspěšně rozmnožují (sova pálená, poštolka obecná) nebo je používáme jako pěstouny pro mláďata vyžadující péči. To je případ kání lesních, která v loňském roce postupně dokrmila dvě mladé poštolky, jednoho jestřába a mladou kání lesní. Hnízda resp. budky jsou umístěny tak, aby ptáci měli potřebný pocit bezpečí a návštěvníci měli zároveň možnost průběh hnízdění sledovat. Takto odchovaná mláďata mají výborné předpoklady pro úspěšné vypuštění do přírody.

Středisko ekologické výchovy je přijato do společného programu Středisek ekologické výchovy Pavučina a Českého svazu ochránců přírody. Tento program je finančně podporován Ministerstvem životního prostředí. V jeho rámci v roce 2003 absolvovalo ekovýchovné programy 1 568 žáků a studentů mateřských, základních a středních škol a 455 studentů Veterinární a farmaceutické univerzity Brno a Katedry biologie a ekologie Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity. Přímou ve středisku nabízíme náš základní program: Živá příroda nadosah, který mohou zájemci absolvovat v období od dubna do konce října. Další čtyři programy: Ptáci na poli, v lese, u vody; Boudo, budko, kdo v tobě přebývá; Ptáci a jejich potravina; Od vajíčka k mláděti a Šelmy – zvláště velké, vyžadují učebnu, kterou zatím nedisponujeme a proto je nabízíme přednostně v zimním období.

Na základě smlouvy zabezpečujeme v průběhu školního roku 2003/2004 individuální praxi žáků Střední zemědělské školy a Středního zemědělského učiliště v Novém Jičíně, Tauferyovy střední veterinární školy v Kroměříži a Střední zemědělské školy v Rožnově pod Radhoštěm.

Od května 2003 nabízíme ve volných dnech pro veřejnost komentovanou prohlídku expoziční části střediska. Začátek prohlídky byl vždy v 11 hodin. Stovky návštěvníků prošly stanicí při dnech otevřených dveří v rámci akce „Otvírání Poodří“, propagační akce Generali Pojišťovny a.s., a ve dnech, kdy se konal slavnostní výlov barošovického rybníka. Pokud přičteme rodinné a individuální návštěvy, dojdeme k číslu 4 200 osob v roce 2003, což je nárůst oproti roku 2001 o více než 30 procent. V květnu proběhlo ve středisku natáčení jednoho dílu dětské přírodovědné soutěže „Hra na zelenou“ uváděné Českou televizí (viz foto).

Panely s informacemi o našich aktivitách jsme měli na akcích pořádaných ke Dni Země v Ostravě-Porubě ve spolupráci se Stanicí mladých přírodovědců a před Domem kultury Vítkovic ve spolupráci s Magistrátem města Ostravy. Spolupodíleli jsme se na výstavě věnované ptákům, kterou v měsíci listopadu uspořádalo sdružení Telepace Ostrava. Pro Sdružení česká ZOO jsme v rámci slavnostního vyhlášení akce „Odchovek roku“ uspořádali informační přednášku.

Sad mizejících odrůd

■ Jde o trvalý projekt uskutečňovaný v areálu stanice. Sad zde byl založen koncem 70 let minulého století. Rozkládá se na ploše jednoho hektaru a čítá okolo 100 stromů. Zastoupeno je zde okolo 60 odrůd, především jabloní. Během uplynulého roku probíhala pravidelná základní údržba sadu, výchovné řezy a ošetřování stromů. Část těchto prací byla také zajišťována dodavatelsky. Celkově je možno konstatovat, že tvar i vitalita stromů se nadále u většiny stromů zlepšují. Úroda byla tentokrát průměrná. Na údržbě areálu sadu má velký podíl pan Mojmir Sobek, člen naší organizace.

Příklady zastoupených odrůd:

Viktorie raná, Jadernička moravská, Míšeňské jaroměřické české červené, Denise nova, Hladíkovo přeúrodné, Car Alexandr, Kardinál žihavský, Vršovické růžové, Míšeň jaroměřická, Hájkova muškátová reneta, Bojkovo obrovské, Bismarkovo aj.

Ovce Valašky

■ V roce 2000 jsme se zapojili do záchran, selekce a rozšíření chovu valašské ovce. V minulém roce čítalo naše stádečko sedm kusů, jeden chovný beran a šest oveček. Narodilo se celkem pět jehňat. V rámci možností jsme dále vylepšili stájové podmínky těchto hospodářských zvířat.

Údržba a dostavba areálu stanice

■ Údržbě a dostavbě byla věnována velká pozornost, bohužel rozsah a míra provedených prací však přímo souvisí s množstvím finančních prostředků, které můžeme na tuto činnost využít. Rada objektů (především dřevěných chovatelských zařízení a další provozní budovy) mají za sebou více než dvacetileté fungování a jsou v některých případech již na hranici životnosti. Prací největšího rozsahu byla poměrně rozsáhlá rekonstrukce tzv. „nových komor“. Tato akce si vyžádala největší finanční náklady (170 000,- Kč). Provedeny byly drobné opravy na zděné provozní budově stanice (izolace, oprava vnitřních omítek). Dle finančních možností bylo také pokračováno v rekonstrukci centrálního objektu stanice.

Další aktivity našeho občanského sdružení

■ Prostřednictvím našich členů aktivně působíme v samosprávných orgánech města Nového Jičína (Rada a Zastupitelstvo města NJ, odborné komise). Vzhledem k neujasněným majetkoprávním vztahům se nepodařilo zajistit údržbu Naučné a vlastivědné stezky Františka Palackého. Stezka je naopak poznamenána další velkou devastací.

V rámci technických možností se dále podílíme na redukci zdivočelých holubů v Městské památkové rezervaci v Novém Jičíně.

Finanční zpráva za rok 2003

■ **Příjmy celkem:**.....2.409.761,- Kč

■ **Příjmy v roce 2003:**
■ Zdanitelné příjmy.....201.471,- Kč
■ Granty.....626.000,- Kč
■ Účelové prostředky měst, obcí: **Ostrava** 100.000,- Kč; **Nový Jičín** 90.000,- Kč; **Karviná** 10.000,- Kč; **Frýdek-Místek** 10.000,- Kč; **Havířov** 10.000,- Kč; **ostatní města a obce** 70.100,- Kč.

■ **Příjmy za služby:**
■ Krajský úřad Moravskoslezského kraje.....450.000,- Kč
■ Krajský úřad Zlínského kraje.....50.000,- Kč
■ Správa SCHKO Poodří.....50.000,- Kč
■ Ekologická výchova, informační aktivity v rámci SEV.....158.950,- Kč
■ Ostatní.....38.769,- Kč

■ **Dary:**
■ OrBit spol. s r.o. Nový Jičín.....70.000,- Kč
■ Autopal s.r.o. Nový Jičín.....65.000,- Kč
■ Severomoravská energetika a.s. Ostrava.....40.000,- Kč
■ ASOMPO a.s. Životice.....10.000,- Kč
■ Ostatní dárci.....17.727,- Kč

■ **Ostatní příjmy:**.....341.744,- Kč

■ **Výdaje celkem:**.....2.463.326,- Kč

■ **Na záchranu handicap. živočichů:**.....1.010.000,- Kč
■ Záchraný program sovy pálené.....45.000,- Kč
■ Záchraný program sýčka obecného.....58.000,- Kč
■ Záchraný program sokola stěhovavého a raroha velkého.....100.000,- Kč
■ Záchraný program orla skalního.....40.000,- Kč

■ Provoz střediska ekologické výchovy.....300.000,- Kč
■ Údržba areálu sadu.....5.000,- Kč
■ Údržba a opravy objektů.....271.054,- Kč
■ Údržba technického zařízení.....68.325,- Kč
■ Provoz záchraného centra CITES.....100.000,- Kč
■ Ostatní provozní náklady a režie.....465.947,- Kč

Základní údaje o organizaci

■ Občanské sdružení založené v roce 1980, které je od roku 1992 provozovatelem Stanice pro záchranu volně žijících živočichů v Bartošovicích na Moravě a od roku 2001 také střediska ekologické výchovy, které se rovněž nachází v tomto areálu.

- Sídlo organizace: Nový Jičín, Palackého 74, PSČ 741 01
- Adresa zařízení: ZO ČSOP Nový Jičín – Záchraná stanice a středisko ekologické výchovy, Bartošovice na Moravě čp. 146, PSČ 742 54
- Identifikační číslo: 47657901
- DIČ: 374-47657901 (nejsme plátcí DPH)
- Bankovní spojení: GE Capital Bank, pobočka Nový Jičín, číslo účtu: 163 322 151/0600
- Telefon, záznamník a fax do stanice a střediska ekologické výchovy: 556 758 675
- Mobilní telefon: 723 648 759 (kontakt na službu i mimo pracovní dobu) 602 540 037 (vedoucí zařízení)
- E-mailová adresa: csopnj@applet.cz
- Na internetu nás najdete na adrese: www.csopnj.applet.cz
- Počet řádných členů k 31.12.2003: 18

Personální zajištění aktivit ČSOP Nový Jičín

■ Výbor organizace pracoval v roce 2003 v tomto složení: **Petr Orel** (předseda), **Ing. Ivo Mílek** (místopředseda), **Marcela Orlová** (hospodářka), **Nad'a Michálková** (jednatelka) a **Zdeněk Sedlář**

MUDr. Ludmila Máslová (revizorka organizace)

■ **Zaměstnanci:** **Petr Orel** (vedoucí zařízení), **Jan Kašínský** (zástupce vedoucího, odpovídá za provoz střediska ekologické výchovy), **Vilém Žůrek** (ošetřovatel, údržba), **Zuzana Odvárková** (ošetřovatelka)

■ **Externí spolupráce:** **Ing. Otakar Závalský** (spolupráce na realizaci a zpracování odborných projektů)

■ **Civilní služba:** **Richard Pospíšil** (ukončena k 31. 8. 2003)

■ **Ostraha stanice** v Bartošovicích na Moravě byla zajišťována **Sárou** (služební leonberger)

JUDr. Petr SLOVÁK

(*5. července 1950 †1. března 2003)

■ Petr Slovák se narodil v Rožnově pod Radhoštěm a přestože dlouhá léta žil v Novém Jičíně, srdce ho vždy táhlo do rodného města a do Beskyd, které miloval. Byl zakládajícím členem ČSOP, v roce 1984 se stal členem ÚV ČSOP. Místopředsedou ÚVR ČSOP se stal v bouřlivém roce 1989 a tuto funkci pak zastával až do sněmu konaného v roce 1997 v Kroměříži. Po celou tuto dobu svaz právně zastupoval. Měl hlavní podíl na vypracování prvních demokratických stanov

ČSOP. Svým zásadovým a odvážným postojem v listopadových dnech, v době konání II. sjezdu ČSOP v Praze (19.–20. 11. 1989) umožnil první veřejné vystoupení stávkujících studentů, kteří zde přečetli prohlášení, jehož text byl následně zahrnut do usnesení sjezdu. Byl jedním z iniciátorů vzniku Severomoravského regionálního sdružení ČSOP a od jeho vzniku také jeho předsedou. Osm let také vykonával funkci předsedy naší základní organizace ČSOP v Novém Jičíně. Byl duší a tahounem všech společenských akcí.

V posledních letech jezdil velký kus světa a na řadu ochránářských a spolkových záležitostí již nahlížel s určitým nadhledem.

Měl duši a srdce velkého sportovce, sport miloval, nic dopředu nevzdával. Těm, kteří jsme s ním hrávali tenis, chybí jeho mentorování na kurtě, jeho „valašský“ krok, kterému jsme jen stěží stačili.

S osobností Petra Slováka odešel starostlivý otec a manžel, člověk, který dokonale znal své právnické řemeslo, významný činovník Českého svazu ochránců přírody a pro nás především přítel a kamarád.

